

BUDA-PESTA

13 Iunie st. v.

25 Iunie st. n.

Va eși duminică.

Redact.: strad'a Havas nr. 1.

Nr. 24

ANULU XII.

1876.

Pretulu pe unu anu 10 fl.

Pentru Romani'a 2 galbeni.

Natur'a si educatiunea feteloru.

Dupa Jean Paul. *)

Educatiunea feteloru apartine mureloru cá prim'a si cea mai importanta afacere, pentru cá ea este mai simpla mai pura; ea dureza pana atunci, pana candu man'a fetei trece dintr'a mumei sale intr'aceea a fidantiatului seu. Pe baiatu lu-educéza societatea, clasele scólei, universitatile, caletoriele si bibliotecele, pe féta inse o educéza spiritulu mamei. Tocmai de aceea remane elu (baiatulu) multu mai independente in fati'a lovituriloru influintiei straine, de cátu sor'a sa.

Natur'a barbatésca este mai multu epica si reflectiune, ér cea femeiesca mai multu lirica si sensibilitate.

Acela, caruia i placu contrastele, ar puté inca numí pe femei naturi antice séu grecesci, ba chiar orientale, pe barbati naturi moderne, nordice europenesi. Prim'a poetica a dóu'a filosofica.

Pentru cá in femei nu predomina *nici o putere*, si pentru cá, in genere, puterile loru sunt mai multu primitóre, de cátu desvoltátóre; pentru cá ele sunt icón'a fidela a variabilului presinte; veri-ce schimbare esterióra este inotita d'o schimbare interióra, si éta cuventulu, pentru care ne paru femeile atátu de enigmatiche.

*) „Levana“ séu sciinti'a despre educatiune.

Barbatulu este supusu unei pasiuni óre-care, pe candu femeile sunt supuse pasiuniloru; primul este condusu de unu torente, a dóu'a de venturi; barbatulu este adesea seriosu, femeia mai adesea numai fericita séu nefericita, vesela séu trista. Iubirea este spiritulu vitalu alu spiritului seu, este legea spiritului ei, este resortulu nerviloru sei. Cu acésta zestre de iubire tramise natur'a pe femei in viétia, cá ele — conformu destinatiunii loru — se devie mume si se póta iubi pe copiii loru. Femeia se perde in obiectulu iubirii sale. Pentru dins'a nu esista, de cátu presintele, si acestu presinte este si elu determinatu. Barbatii iubescu mai multu *lucruri* d. e. adevéveri, bunuri, tieri; femeile inse iubescu mai multu *persónele*.

Cu cátu o epoca este mai corupta, cu atátu femeile sunt mai despretiuite. Cu cátu mai multu va fi servilu unu guvern (regimu). cu atátu femeile devinu servitórele slugiloru.

In betran'a si liber'a Germania, femeile erau considerate de sante. In Sparta si in Englitera, precum si in frumosulu timpu alu cavaleriloru, femeia purta decoratiunea stimei barbatesci. Si pentru cá femeile se inaltia si se cobóra totu-de-una d'odata cu form'a guvernamentului, ele devinu mai nobile séu mai

decadiute, dupa cum va fi si form'a guvernului ce se urméza, inse pentru cà acestu regimu este totu-de-una creatu si sustinutu de barbati: este dar evidentu, cà si femeile se voru formá dupa barbati; càci seducatorii forméza pe seducátorele. Ori ce deteriorare a femeiloru nu este, de câtu o consecintia a deterioràrii barbatesci. Tramiteti eroii morali pe campulu de resbelu, si veti vedé indata plecandu dupa ei eroine cá mirese. Inse vice-versa nu se intempla nici odata; càci o eroina nu póte formá unu erou prin iubire, cu tóte cà i póte da nascere. Prin urmare acuzandu cine-va timpulu de fatia in sensualismulu femeiloru, — nu face prin acést'a de câtu sè-lu impute barbatiloru.

Moralitatea feteloru este numai o deprindere, ér nu unu principiu. Pe baiatu l'ar puté cine-va indreptá prin reulu esemplu alu vr'unui helotu (sclavu) ametitu; pe féta inse nu o putemu indreptá, *de câtu numai prin esemple bune*. Numai baiatulu póte esi din grajdurile lui Augias alu lumei de astadi cu putínu mirosu de grajdu. Fetele inse se potu compará cu o alba si delicata flóre de casa, dupa care nu trebuie sè se ia mucigaiulu cu man'a, ci intr'unu modu usioru cu pensula. Ele nu trebuie nici chiar sè audia lucruri brute, inmorale, si cu atátu mai putínu inca sè védia asemenea lucruri. — La tíera, dupa vechiulu obicei germanu, baetii facu drumulu spre biserica, urmandu pe tatalu lor, fetele inse trebuie sè mérga inaintea mumei lor; negresitu spre a nu le perde nici unu momentu din vedere.

Insa-si natur'a incungiura pe aceste suflete susceptibile cu unu pazitoru inascutu, cu scrupulositatea in vorbire si in audiu, peste acestu pazitoru trebuie sè se puna unu altu pazitoru, urmandu calea desvoltàrii astu-felu dupa cum ne arata insa-si natur'a.

Déca se distingu parintii prin bune esemple, nu au nevoie d'a imputernici rusínea prin nóue mijlóce.

Candu audímu dicéandu-se, cà femeile nu se pré iubescu, si nu se pré sufera un'a cu alt'a, acést'a ni se pare cá o satira, si cu tóte aceste nu este de câtu adeverulu. Avendu acést'a in vedere, nu ar trebui óre sè dicemu cu seriozitate: Mumeloru! inainte de tóte destep-tati si cultivati in ficele vóstre respectu si iubire pentru propriulu sexu!

Si n'ati reusi voi óre, aretandu ficeloru vóstre corónele femeiloru mari, ce stralucescu prin intunecosulu trecutu — si maretiele esemple amiceloru de inima — si ide'a, cà fia-care

in sexulu ei séu cà onóra séu cà despretiuesce sexulu mamei sale?

Maria Casabianu.

P o e s í i.

I.

Cu voi m'asiu duce, duce . . .

Cu voi m'asiu duce, duce,
Voi mici nuori pe ceriu,
Prin vâi, prin munti, prin déluri,
Strabate-asiau in eteru.

La tine, m'asiu totu duce,
Ce ah! departe esti,
Sè vedu, sè vedu de inca
Tu, draga me iubesci?

II.

Vedi tu . . .

Vedi tu stéu'a lucitóre,
Si cea luna susu pe ceriu?
Vedi tu flórea-'ncantátore,
Lumea draga-i unu misteriu.

Vedi tu riulu colo 'n vale,
Si-acelu sóre luminos;
Vedi tu muntii pan' in noui,
Si-acelu ceriu atátu frumosu?

Tóte óre ce sunt ele
Langa tine drag'a mea?
Fara tine diua-i nópte, —
Tu esti sóre lang' o stea! . . .

III.

La întórcere.

O spune-mi copila, respunde-mi tu mie,
Gânditu-ai la mine ce-am fostu despartitu?
Gânditu-ai tu óre, cà eu sunt departe,
Si multu pentru tine eu am suferitu?

Ah! eu te vedu, draga, guriti'a ti-ride,
Tu ridi si ridi éراسi c'unu zimbetu ce-i santu,
Ér tu nu vedi, draga, cà celu ce te 'ntréba
Elu merge si umbr'a-i dispare 'n mormentu.

E. d'Albon.

R e n e g a t u l u.

Novela din suferintiele Romanului.

(Urmare.)

Anim'a mameloru e mai puternica decâtu ochii lor.

Serman'a mama Ana acum nu mai priviá pe Macsimu in vestmintele sale negre si instonorate, ci lu-priviá cá pe fiulu seu, si dins'a erá fericita.

Si cum sè nu fi fostu dins'a fericita?

— Mama scumpa! — o asigurá si mangaiá Macsimu cu sinceritate convingatória. — Sè nu credi óre cumva, cà eu dóra bucurosu mi-asiu fi schimbatu portulu neamului meu. Sè nu credi cà mi-aru fi mai dragi sinórele aceste straine. Nu! . . . Am fostu numai silitu sè le imbracu. In liceulu din Clusiu am trebuitu sè me lapedu de portulu nostru frumosu, càci altu-cum nu asiu fi pututu sè-mi gatu invetiaturile. Dar pentru aceea, mama draga, eu totu Macsimulu de mai nainte am remasu. Numai hainele mi le-au pututu ei schimbá cu puterea, dar nu si anim'a mea! Iubirea mea catra tine, catra iubiti mei, catra neamulu meu, aceea nime nu a pututu-o schimbá! . . .

Sè nu-i fi crediutu óre mama sa la acést'a dechiaratiune atátu de sincera?

Chiar si pop'a Simu erá incredintiutu despre adeverulu cuvintelorui lui Macsimu.

Si inca si intristat'a Iléna se reinsufleti la cuvintele aceste.

Dins'a mai nainte erá dóra adorat'a lui! Si candu dinsulu dechiarase atátu de sinceru, cà anim'a lui nu s'a schimbatu facia de aceia pe cari i-au iubitu, si-acum o iubescce dara, cà si mai nainte!

Dechiaratiunea lui dór nu va fi minciana? . . .

Si-apoi dinsulu i-a si juratu ei dóra, cà in veci numai pe ea o va iubi! . . .

Sér'a acestei dile avea sè mai aduca la toti, inse deosebitu lui Macsimu o bucuría mare.

Frate-seu Petru, care acum nu mai erá morbosu, fara cu totulu insanetosiutu, si pe care Nechiforu, nepotulu parintelui Simu, deja l'a incunoscintiutu despre sosirea lui Macsimu, avea in sér'a acést'a sè vina si dinsulu in satu la pop'a Simu, unde sè se intêlnésca cu frate-seu, dupa unu timpu atátu de indelungatu.

Candu inse i-au impartesitu Nechiforu lui Petru scirea acést'a, Petru tresari.

O tresarire de o bucuría nespusa erá acést'a, — dar totu-odata si de o ingrigire adanca.

Si ingrigirea acést'a i-o facea impregiuràrile intre cari trebuiá sè se intêlnésca si revéda cu frate-seu iubitu.

Numai alalta nópte se intemplà la „gur'a ursului“ scen'a infricosiata ce deja o cunóscemu.

Din nóptea aceea incóce nu mai erá omulu siguru prin satu nici in intunereculu

noptii. Sbirii Domnesci pandeau prin tóte coltiurile satului.

De aceea erá Petru ingrigitu. Pentru aceea se temea de sine, cà sè vina in satu, si de frate-seu Macsimu, care sosise chiar in acestu timpu atátu de periculosu.

— Si candu a sositu Macsimu? — intrebà Petru pe Nechiforu.

— Alalta nópte.

— Alalta nópte?

— Da.

— Si pe ce vreme?

— Inainte de reversatulu dilei.

— Cum? . . . Inainte de reversatulu dilei? — repeti Petru cuvintele aceste.

— Da.

— Si cum a venitu? . . . Calare? . . .

— Da. Si inca pe unu calu fórtu frumosu.

Petru tresari visibilu.

— Si cum e imbracatu? — intrebà apoi fara stemperu.

— Acuma e imbracatu in haine negre si insinorate de domnisoru.

— Ceriule! — eschiamà acum Petru tresarindu puternicu. — Dóra nu va fi elu? . . .

Si Petru caduì apoi intr'o marmurire nespusa.

Nechiforu lu-privia uimitu, càci nu putea pricepe cà ce va sè insemneze asést'a.

— Vina! . . . Vina dar sè mergemu! — disse dupa o pausa Petru catra Nechiforu cu o nelinisce misterioasa.

Si amendoi parasira apoi cu graba „poian'a verde“ si disparura rapede pe unu potecu in codrii nepenribili.

Erá de cu séra pe candu pornise Petru cu Nechiforu din „poian'a verde.“

De si nóptea erá inca departe, intunereculu totusi atátu erá de mare, incátu omulu abié si-putea vedé man'a.

Ceriulu erá ingramaditu de nuori negri si grei, cari prevesteau o furtuna. Ventulu suflá deja orcanicu. Durduitulu se resfrangea in nenumerate echouri inamortitórie in aceste vâli prepastióse a codrilor. Lumin'a orbitória a fulgerelorui strabatea chiar si prin cea mai ascunsa restópa si prin frundisiulu desu alu arborilorui seculari.

Se apropià curendu apoi si nóptea, si candu atunci incepù deja furtun'a a-si desvoltá tóte puterile ei, si unu torentu cumplitu de plóia se lasà a supra pamentului, atátu de ve-

hementu, de si arbori spelá din radecinele loru, chiar pe acestu celu mai greu timpu so-sira Petru cu Nechiforu in curtea popii Simu, la usi'a casei.

Amendoi erau udi pan' la piele de plói'a ce i ajunse.

Petru deschise apoi usi'a sè intre in launtru. Inse abié o deschise, si abié si-aruncà privirea sa in casa, dinsulu se opri tresarindu atátu de cumplitu, de se parea cá si candu fulgerulu, care totu in momentul acela resunà cu o gróza infioratória, l'ar fi nimeritu chiar pe dinsulu.

— Elu e! — strigà dinsulu cutremuratu in acestu momentu atátu de infioratoriu.

— Ah! . . . Pe cine vedu? . . . Acesta e banditul de alalta nópte! — audímu eschiamandu pe Macsimu inmarmurindu cu totulu totu in acestu momentu.

O pausa de o tacere mormentala urmà dupa cuvintele si scen'a acést'a miscatória.

— Dragii mei, ce e cu voi? . . . ce vorbiti voi? — audímu apoi pe pop'a Simu intreprumendu tacerea acést'a sfasiatória.

— Elu e Petru? . . .

— Elu e Macsimu? . . .

Intrebara Macsimu si Petru d'odata privinduse inmarmuriti unulu pe altulu.

— Da, dragii mei, voi sunteti frati, voi sunteti amendoi iubirii mei copii! — li-dise acum mam'a loru Ana, care inca erá inuimita de cele ce le audiea si vedea.

Petru cu Macsimu inse si-acum se uitau numai inmarmuriti unulu la altulu.

Dar apoi vedemu cà fruntea innotata a lui Macsimu incepea a se inseniná din ce in ce totu mai tare. Ochii lui tulburati incepeau a se limpedi vizibilu, cá si candu nu ar mai contemplá acum in Petru pe unu „banditu“, ci pe unu frate dulce. Si vedemu apoi cà si sinulu lui Macsimu incepea a se redicá, par cà amorulu seu de frate éra si-ar fi reocupatu loculu seu in anim'a sa.

Si lu-vedemu apoi pasindu catra Petru.

— Oh dá, — i dise emotionatu si imbratisiandu-lu, — tu nu esti banditu, tu esti fratele meu dulce, tu esti mantuitoriulu meu! . . . Oh érta-mi, frate draga, cà te-am numitu banditu! Nu, tu nu esti banditu! Tu esti unu sufletu nobilu! Banditii jafuiescu averea si vérsa sangele chiar si a nevinovatorulu, dar tu n'ai cautatu avere, nu ai cautatu mórte! . . . Sciu bine acum, cà tu ai voitu numai sè resbuni fara-de-legile acelor blastemati! . . . Si tu chiar si pe acestia i-ai iertatu . . . ti-ai innadu-

situ in tine dorulu resbunării tale atátu de drepte, numai cá sè nu versi si sange nevinovatu . . . si astu felu Dumnedieu ti-a resplatitu anim'a ta buna si crestinésca, càci tu ai mantuitu din intemplare chiar viéti'a fratelui teu dulce . . . viéti'a mea! . . . Oh, tu si in foculu nestemperatu si in infricosiatu alu resbunării drepte ai fostu cu fric'a lui Dumnedieu in sinu! . . . Tu esti unu angeru de omu! . . .

Si Macsimu lu-strinse apoi pe Petru si mai tare si iubitoriu la sinulu seu palpitandu.

Ceilalti din casa inse, i ascultau si se uitau la ei inca mai inmarmuriti decátu mai nainte. Dinsii audieau vorbinduse de „banditi“, de „mantuirea vietii“, de „sange nevinovatu“, dar tóte aceste erau pentru dinsii enigme ne-esplicabile.

— Voi dara de tóte aceste nu sciti nimicu! — li dise apoi Macsimu privind-i in inmarmurirea loru.

— De unde sè scimu ceva! — respunsera cu totii.

Macsimu li enarà apoi din firu in peru tóte ce s'au intemplat la „gur'a ursului“ in nópte candu a sositu dinsulu.

Si cu deosebitu focu si interesu vorbiá dinsulu despre copil'a baronului, care erá atátu de frumósa si farmecatória.

Toti lu-ascultau cu interesu si suprindere crescanda.

Inse cu cea mai mare incordare i ascultá totu cuventulu iubit'a lui Iléna.

Mai bine de nu l'ar fi ascultat! . . .

Candu vorbiá Macsimu cu atát'a focu despre copil'a baronului si despre farmeculu ei rapitoriu, lu-audiea bine pe Macsimu suspinandu adancu totu-de-una la numele ei, — si serman'a de ea, la fia-care dintre aceste suspine par' cà simtiea infigandu-i-se in anim'a ei sangeranda, si abié mai avea atát'a putere sè se sustina, sè nu cadia de pe lavitia afara de sine.

Dar nime nu-i observà durerile aceste tainice si sfasietóre, càci toti ochii erau indreptati numai a supra lui Macsimu si Petru.

Pop'a Simu lu-ascultase uimitu pana in capetu pe Macsimu si erá incantatu acum de anim'a nobila a lui Petru si de curagiulu raru alu lui Macsimu.

— Dragii mei, — li-dise apoi cu bucuría si mandría, — voi amendoi sunteti demni de iubire si lauda. Dumnedieu sè vi deie la amendoi binecuventarea sa cerésca! . . .

In momentul acést'a se deschise rapede usi'a casei si vedemu intrandu cu nestem-

peru pe Vasilia, maciucasiulu Curtii Domnesci.

Maciucasiulu Vasilia sciea de Macsimu, cà dinsulu e aci. Dar nici nu presupunea, cà va aflá acum si pe Petru aci.

Si la diarirea acestuia lu-vedemu pe Vasilia chiar si tresarindu.

— Petre! . . . De ce ai venitu si tu aci!

— E reu! — respunse dinsulu. — Trebuie sè fugiti indata, càci deca nu, amendoi sunteti perduti! . . .

— Sè fugimu? . . . Noi sè fimu altu-cum perduti? — repeti cuvintele aceste infricosiate Macsimu.

O spaima i cuprinse pe toti.

— Da, sè fugiti! — li dise Vasilia. — La curte au datu de urm'a vóstra! Sbirii baronului acusi voru sosí aci, cà sè ve prinda si sè

George Sand.

— i dise Vasilia indata in tresarirea sa si cu unu tonu plinu de durere.

Si la cuvintele si tonulu acest'a durerosu toti se uitara suprinsi la Vasilia.

Si-apoi la vederea faciei lui Vasilia, care era plina de o ingrigire si temere miscatória, cu totii devenira in neliniscea cea mai mare.

— Ce e, Vasilia draga, — lu-intrebá Petru.

ve duca legati! . . . Nu mai pierdeti dar nici o clipita! . . . Fugiti! . . .

Spaim'a tuturoru deveni si mai grozava.

Vasilia inse, a carui anima tare nu se indoiá nici de spaima nici de dureri, nu i lasá nici o clipita sè mai traganésca.

Si bietii frati, Macsimu cu Petru, cari abié se vediura, abié mai avura acum atát'a timpu cà sè se mai imbrattisieve odata, sè mai

sarute odata pe mam'a loru iubita, si i vedemu apoi, pe Petru pedestru, ér pe Macsimu calare in nóptea acést'a furtunósa perdiundu-se curendu in plóí'a ce versá cumplitu si in intunereculu ce erá mai negru decâtu mur'a.

.

Vasilia inca se indepartà rapede catra Curte

Serman'a mama Ana remase desperata si cu faci'a scaldata in lacrimi.

Dar durerile cele mai sfasietórie se vedea cà le simte biét'a copila Iléna.

Se parea cá si candu in durerile ei i s'aru frange acum anim'a. Si nu erá mirare dara, déca dins'a suferiá acum mai tare decâtu nana-sa Ana, càci anim'a acesteia de câte-ori s'a mai frantu deja, pe candu anim'a Ilenéi acum avea prima-óra sè se franga.

Arborele care a imbetranitu si trecutu prin mai multe tempestàti si vijelii turbate, nu mai póte simti atátu de greu loviturile aspre ca unu ultoiu gingasiu, pe care si unu ventuletiu usioru lu-póte frange si smulge din radecin'a sa.

Si pe fraged'a copila Ana nu o ajunse acum numai unu ventuletiu usioru, ci d'odata unu viforu cumplitu! Suspinele ei erau cutremuratórie ca si orcanulu infioratoriu, si lacrimelile ei erau rapedi cá torentulu innundatoriu! . . .

Chiar si desperat'a mama Ana, care insa-si avea trebuintia de mangaierea altuia, se spariá de durerile imense ale Ilenéi, si alergá la dins'a spre a o molcomí.

— Iléna draga, — i díse, — nu mai plange! Ti-va fi numai reu! . . .

— Oh, nana draga, — lamentà biét'a copila, — lasa-me sè plangu. Las' sè-mi fia reu. Las' sè moriu! . . . La ce sè mai si traiescu? . . . candu elu m'a uitatu . . . candu elu nu me mai iubescé! . . .

— Cum poti tu díce acést'a? . . . Tu te insieli, drag'a mea! Elu si-acum te iubescé! . . .

— Oh nu, eu nu me insielu, nana draga, càci elu m'a insielatu! . . . Oh . . . Dumni'a ta, nana draga, nu i-ai vediutu si nu i-ai simtitu privirile si sarutàrile lui reci ca ghiati'a, de anim'a si sufletulu mi se inghiatiau de ele! . . . Si nu l'ai vediutu apoi cà cu ce focu vorbiá dinsulu despre copil'a baronului pe care a mantuitu-o si pe care o numiá unu angeru de frumósa! . . . Oh . . . nu, dumni'a ta, nana draga, nu i-ai auditu apoi nici suspinele cari i esiau din anim'a si pieptulu lui, de câte-ori

numiá numele acestei domnisióre. . . Si ah! . . . Nu ai simtitu dumni'a ta apoi, cà vorbele si suspinele aceste ale lui erau pentru mine cutite junghietórie si tresnete mimicitórie, de erá sè cadu lesinata la pamentu! . . .

Si dupa cuvintele aceste lacrimi si mai ardietórie si suspine si mai innadusitórie o cuprinsera pe neconsolabil'a Iléna.

Serman'a Ana o priviá incremenita si nu sciea ce sè-i mai dica?

— Oh, nana draga, — continuà apoi Iléna, — dumni'a ta díceai, cà visulu meu ce l'am avutu si ti l'am povestitu a fostu nebunu! Díceai cà nu se póte tëlcuí. Si vedi! . . . Acum s'a tëlcuitu de sine! . . .

— Ce graiesci tu? . . .

— Asié e, nana draga, visulu meu infri-cosiatu s'a tëlcuitu de sine! . . . Óre velulu acel'a lungu si negru nu sunt óre hainele lui insinorate si negre? . . . Óre chipulu acel'a cioplitu si frumosu, de care nu se putea dinsulu despartí, nu e óre copil'a frumósa cá unu angeru a baronului? . . . Si in hainele aceste ale sale negre cá velulu nu e óre anim'a si iubirea lui catra mine rece cá mórtea? . . . Si nu m'a uitatu elu óre, candu acum s'a dusu, m'a lasatu, fara cá numai unu singuru cu-ventu sè-mi mai dica . . . fara cá sè se mai fi uitatu macaru . . . la . . . mine?

— Nu crede, — o mangaiá plangand'a Ana, — càci visulu teu e minciunosu! . . . Déca ar fi adeveratu, atunci ar fi trebuitu sè me sugrume pe mine . . . sè cadu lesinata din manile lui . . . si-atunci ar fi trebuitu sè fuga elu si sè piéra dinnaintea nóstra hohoritu si batjocoritu de o multime de insi . . .

Ací Ana se intrerumpse.

Dins'a observà acum cà serman'a Iléna lesinase de durerile ei imense si cà nu o mai ascultá.

Si dins'a se cutremurà atátu de adancu la vederea acést'a, de i se parea cà si cu dins'a incepe cas'a a se invêrti, si cadu langa nefericit'a Iléna.

.

Intr'aceste Petru ajunse deja la campulu liberu si nu peste multu si intre codri nepenetrabili, unde nu avea mai multu de a se teme de persecutori.

Macsimu inca se aflá deja afara de satu.

(Va urná.)

Mihaiu Cirlea.

RANELE NATIUNII.

— Romanu, de IOSIFU VULCANU. —

(Urmare.)

Ori câtu de mare erá dorulu seu de resbunare, totusi acuma incepea a-i paré reu, cá comitele supremu tocmai pe dinsulu l'a insarcinatu cu acésta missiune, si cá elu a primitu -o. Ar fi fostu multu mai bine, déca ar fi vinitu altulu in loculu lui, care n'a avutu asiá reminiscintie delicate, sè fia indeplinitu acela acésta insarcinare si astu-felu sè si fi pututu resbuná prin man'a altuia.

Dar acésta remuscare nu durá multu. Pista si-aduse a minte, cá de la esecutarea acestei ordonantie atérna inaintarea sa in oficiu, dóra chiar si man'a Irmei, prin urmare totu viitoriulu seu, tóta fericirea sa.

Si la momentu i disparura din suvenire tóte aducerile a minte din trecut, si se simtiea destulu de tare a infruntá ori ce neplacere i s'ar ivi in cale.

— Si in fine, — si-dise elu, — eu sum diregatoriu; trebue sè me supunu siefului meu. Comitele supremu m'a esmisu; ordonanti'a lui e lá mine. Cauta s'o indeplinescu.

Si dupa aceste meditatiuni éراسi imbracă o fatia mai vesela.

Erá chiar bine, cáci sosira mai la Pruneni.

Treceau tocmai pe langa cimiteriu. Pista, cá desteptatu dintr'unu visu neplacutu, nu cutediá a privi intr'acolo, deci si-intórse fati'a in alta directiune.

Inse comissariulu de siguritate din contra se uitá cu curiositate spre cimiteriu, cáci unu monumentu frumosu i atrase atentiunea.

Erá o cripta familiara, nu de multu gatata, care escelandu intre celelalte cruci simple atragea atentiunea ori carui trecatoriu, si cu atátu mai vértosu cáci reprezintă o frumósa lucrare a architecturei.

— Én uita-te, domnule, — dise comissariulu catra Pista, — ce monumentu frumosu e acel'a!

— Da, — respunse acest'a, fara cá sè arunce vr'o cotitura de ochi intr'acolo.

— Óre a cui e?

— Nu sciu.

Dar elu sciea bine.

— Paguba. E fórtre frumosu . . .

Intr'acoste trasur'a sosi totu mai aprópe de monumentu.

Comissariulu reluá vorb'a :

— Ah! Éta langa monumentu si o dama. Ea este in doliu. Ingenunchia si se róga lui Dumnedieu. Mare mangaiere si alinare sufletésca consiste intr'o rugatiune. Serman'a! De siguru anim'a ei a simtitu mare durere prin perderea acelei fiintie de sub gl'á mormentului. Dar dta nici nu te uiti intr'acolo.

In adeveru Pista nici nu-si intórse privirea catra mormentu. Nu cutediá sè se uite spre elu. Se temea, cá va zarí acolo pe cine-va din famili'a lui Albinescu, care lu-va insultá. Se temea a vedé monumentulu, cáci acel'a i pareo a acusatiane viua, cá si candu inscriptiunea de pe elu ar anuntiá lumei, cá dinsulu a sapatu acestu mormentu. Se temea a-lu vedé, cáci i-ar fi parutu, cá vede pe insa-si Aurora, amenintiandu-lu cu degetele si sioptindu in tonu suprapamentescu: „Tu m'ai asiediatu aice!”

Cáci elu sciea, cá monumentulu acel'a este alu Aurorei!

Si comissariulu continuá :

— Éta dam'a se scóla. Ea este o femeia mai de etate. Mortulu de siguru e barbatulu ei, séu fiulu séu fic'a ei. Ori care din acestia, ea trebue sè simtiésca dureri infricosiate. Serman'a!

Si Pista totu nu privi intr'acolo.

— Ah! éta nu m'am insielatu! — continuá comissariulu. Ea s'a intorsu cu fati'a catra noi. O cunoscu. E soci'a lui Albinescu. Si-gelesce fic'a.

Acuma si comissariulu intielese, cá pentru ce nu voi Pista sè privésca intr'acolo. Elu sciea bine, ce relatiune a avutu Pista cu Aurora Albinescu.

Si Pista cu atátu mai vértosu nu privi intr'acolo.

In locu de aceste elu strigá cocieriului :

— Mana mai iute!

Cocieriulu dete sbiciu cailoru si dinsii peste câte-va mominte sosira in satu si se oprira inaintea casei lui Albinescu.

Domnulu casei, audindu sgomotulu, gândi cá i-au sositu óspeti; deci, cá omu ospitalu ce erá, grabi sè iésa spre intimpinarea loru.

Inse ce mare i fu supriinderea, vedendu in trasur'a prima pe Pista cu comissariulu de siguritate din centru si in a dóu'a pe pandurii acestuia!

Numai decátu vedü, cá are sè se astepte la unu actu de violentia.

Pista si comissariulu de siguritate sarira indata din trasura, si se infatisiara inaintea lui Albinescu, carele i salutá cu recéla.

— Domnule, — incepü Pista pasindu inainte, cá sè arete, cá comissariulu de siguritate e numai a dóu'a persóna in acésta afacere, — o trista si neplacuta insarcinare am sè indeplinescu de asta-data.

— Trista si neplacuta dóra numai — pentru mine, — respunse Albinescu seriosu. E bine, ori care va fi aceea, eu me supunu legii.

— Esti acusatú cá conspiratoriu in contra intregitáti tierii, cá ai intretinutu o corespundintia cu capii partidei revolutiunarie din Romani'a, si cá prin urmare ai niste scrisori compromitiátorie. Eu dara sum esmisu din partea comitelui supremu sè cercetezu tóte scrisorile dtale, si sè confiscu totu ce-mi va paré a fi in legatura cu acésta cestiune. Declaru in fine, cá déca te-ai opune, asiú fi silitu a recurge la ajutoriulu dlui comissariu de siguritate.

— In timpulu de acuma nu me suprinde de felu acésta esmissiune a dtale. Dar nici nu me temu de resultatulu ei. Viéti'a mea e o carte deschisa, in care ori cine póte sècetésca faptele mele. Ce-am facutu, am facutu in vederea tuturor, n'am conspiratu nici odata. Pofsimu, esecuta ordonanti'a dlui comite supremu! Nu me opunu. Nu vei avé nici o trebuintia de ajutoriulu dlui comissariu de siguritate.

— Asiá dara vomu incepe numai decátu, — dise Pista.

Albinescu nu respunse nimica. Pista si comissariulu de siguritate intrara. Elu li urmá.

Ori câtu de nesimtitoriu voi sè remana Pista, totusi intrandu in odai'a prima, fu emotiunatu fórtre. Acésta odaiá i remprospetá o memoria totu trecutulu seu. Fia-care obiectu i renviá in multime de suveniri vechi. Aice a petrecutu elu cu Aurora momintele cele dulci, aice si-au marturitu amendoi amorulu, aice a fostu odinióra atátu de fericitu!

Ingreunatu de acésta impressiune voi sè scape

de ea câtu mai curendu, deci trecu iute in odaia vecina. Acolo inse tresari si mai puternicu. Pe parete observâ portretulu Aurorei. Langa portretu erâ unu locu golu. Elu si-aduse a minte, cã mai de multu in locul acel'a se aflâ aninatu portretulu lui. Acel'a de siguru fu aruncatu si nimicitu.

Intrâ iute in odaia a trei'a.

Abiã trecu pragulu si se cutremurã.

— Este ôre visu sêu realitate, ceea ce vedu? — se intrebã elu plinu de spaima. Mórtea Aurorei sê fi fostu numai o poveste? Sêu inviatu-a dins'a, cã in momintele aceste sê vina a me acúsã?

In odaia aceea siedea la o mesutia o copila cam de 17-18 ani. Semená intru tôte cu Aurora, încãtu la prim'a vedere par cã erã tocmai aceea.

Si cã impressiunea lui Pista sê fia si mai seducãtoria, Albinescu disè fetei:

— Aurora, draga, du-te in odaia cealalta, cãci am ceva lucru cu domniã acestia!

Aurora!

Ce acusa grozava continea acestu singuru cuventu pentru Pista! In momentul acel'a i-ar fi placutu sê fi fostu departe de acestu locu. I-a parutu fôrte reu, cã a primitu insarcinarea comitelui supremu.

— Asiã dara Aurora n'a muritu. Ea traiesce, cãci éta o vedu inaintea mea! Ea este.

Si cu tôte aceste, elu se insielã. Copil'a acést'a nu erã Aurora lui de odinióra.

Aurora aceea a muritu de multu. Ea repausa in cimiteriulu de langa satu. Si nici n'a inviatu.

Acéstã Aurora erã o orfana, nepót'a lui Albinescu, fiic'a fratelui seu, care a muritu dimpreuna cu soci'a sa inca mai de multu.

Arone Albinescu, ne mai avendu alti prunci a-fara de repausat'a Aurora, aduse pe fiic'a fratelui seu la casa sa. Acést'a erã acuma unic'a mangaiere a lui si a sociiei sale; intr'ins'a vedeau reinviandu pe fiic'a loru, cãci nu numai semenã intru tôte aceleia, dar si numele ei erã tocmai — Aurora.

Pista nu cutediã a-i grafi nici unu cuventu. Inse nici nu avu timp, cãci copil'a — la invitarea parintelui seu adoptivu — esi iute din odaia.

Barbatii intrara in alta odaia. Ast'a erã cancelari'a lui Albinescu. Aice Pista se oprì. Se simtiea mai liniscitu.

— Te rogu, deschide tôte puiurile, — se adressã Pista catra Albinescu.

— Éta cheile, — respunse acest'a. Ti-vei fi aducandu dóra a minte, care cheia unde se potrivece.

Ast'a fu o lovitura aspra pentru Pista. Dar elu se prefacù, cã nu intielese alusiunea. Deci luã cheile si incepù a deschide puiurile mesei de scrisu.

Luã pe rându tôte scrissorile si le examinã. Cele mai multe erau niste acte processuale. Le puse éراسi napoi. Nu gasì intre ele nimica compromitiatoriu.

Apoi urmara epistolele. Albinescu ducea o corespundintia fôrte respandita. Numerulu epistoleloru erã mare.

Vediendu, cã Pista incepe sê le cetésca, Albinescu se apropiã de elu si i disè:

— Dar acele sunt niste corespundintie familiare. Ce te privescu?!

— Tocmai aceste potu sê fia cele mai compromitiatorie. Dar acuma nu este timp sê le cetescu

tôte. Le voiu impachetã, si sigilate le voiu predã comitelui supremu.

Si elu incepù a le impachetã.

— Nu me opunu. Protestezu inse pentru violarea sanctuariului meu familiaru. Ceea ce faci, revolta simtiemintele cele mai delicate ale unui omu, — disè Albinescu plinu de indignatiune.

— Se pôte, — respunse Pista. Dar eu nu disepunu, ci numai esecutu vointi'a mai-marelui meu.

— Scíu, cã esti numai unu instrumentu, — disè Albinescu cu dispretiu.

Si acestu tonu iritã pe Pista.

— Domnule, — disè elu, — alege-ti cuvintele! Eu am instructiuni stricte, si totusi n'am procedatu astu-felu fatia de dta. Moderéza-te dar!

— Cauta-ti de lucru conformu instructiuniloru primite! Nu primescu nici o gratia de la dta, — respunse Albinescu mai iritatu.

— Apoi fia dar asiã!

— Numai iute. Sê termini câtu mai curendu insarcinarea dtale.

Si Pista urmã a cercetã scrissorile.

De odata dete de unu plicu micu de epistole, infasiurate in o panglica ros'a.

Albinescu vediendu, cã Pista luã in mana acelu plicu si incepù a-lu desface, esclamá plinu de durere ofensata:

— Poti sê duci tôte de la mine, inse odata cu capulu nu voiu suferi sê me lipsesci de aceste epistole.

— Pentru ce?

— Ele mi-sunt o suvenire dulce a timpului fericítu, candu fiic'a mea inca traiã.

Intr'aceste Pista desfacù legatur'a. Privi in epistole si tresari. Acele erau epistolele lui de amoru adressate Aurorei. Si fia-care erã insotita de notitiile ei. Dins'a candu capetã vr'o epistola de la elu, totu-de-una facea observatiuni pe aceea cu cerus'a la unele espressiuni dintr'ins'a, ma câte odata concepiã respunsulu indata pe dosulu acelei epistole.

Pista le cetì adancu emotiunatu, si totu trecutul se remprospetã in memori'a lui. Nu fu in stare a grafi nici unu cuventu.

Le puse dara in tacere éراسi la olalta. Le legã, si-fara sê dica o vorba — predete pliculu lui Albinescu.

Privirile loru se intelnira.

Cãta espressiune erã in acele! Cu tôte aceste inse nici unulu nu intrerupse tacerea.

Comissariulu de siguritate, vediendu acést'a, voi sê facea fine acestei situatiuni grele, deci disè lui Pista:

— Ai incheiatu, dle jude administrativu?

— Da, — respunse Pista. Inse numai o parte; cealalta, si inca cea mai neplacuta, are sê urmeze acuma. Domnule Albinescu, am ordinulu sê te ducu cu mine la dlu comite supremu.

— Va sê dica, sê me arestezi? E bine, in timpulu libertãtiloru de acuma nici acéstã procedura nu me suprinde. Sum gata. Putemu sê plecãmu indata.

— Va fi totusi bine sê-ti impachetedi niste haine, pentru eventualitatea déca ai remané mai multu timpu acolo, — observã comissariulu de siguritate.

— Se va ingrigi soci'a mea de cele trebuinciose, — respunse Albinescu. Haidamu!

Si ei plecara.

Albinescu voiá sè plece câtu mai curendu, mai nainte de a se rentôrce soc'á sa din cimiteriu, cá ea sè nu védia escortarea lui si astu-felu sè fia crutiata de impressiunile unei dureri cumplite.

Dar insedaru! Pe candu dînsii tocmai esira, in usia se 'ntelnira cu dóm'n'a Albinescu, care viniá de la mormentulu ficei sale, adancita in gele, imbracata in doliu profundu.

Indata ce dîns'a vedîu pe judele administrativu Zimbranu, pe commissariulu de siguritate si pe cei patru panduri ai acestuia: se spariá grozavu, sciindu, cá acestia de siguru au vinitu sè indeplinésca unu actu fatalu.

Ea fugí dara cá scósa din minte catra sotiulu seu si strigá in tonu desperatu:

— Ce-i, pentru Dumnedieu?

— Nimica, drag'a mea, — grabí a o aliná barbatulu. Nu te spariá! Me ducu putintelu cu domniá acestia la comitele supremu.

— Hah! — strigá ea — dînsii vreu sè te aresteze! Nu te lasu, nu te lasu! Séu duca-me si pe mine! Si ea lu-imbratisiá cu convulsione.

— Dar tu nu poti vini cu noi! — o linisciá barbatulu ei.

In momentulu acest'a usi'a se deschise si Aurora spariata alergá la ei.

— Vina, scump'a mea, — i dise dóm'n'a Albinescu, — ajuta-mi! Tu ai perdutu pe parintele teu, si éta acesti ómeni fara sufletu vreu sè-ti rapésca si pe alu doile tata. Nu lasá! Opune-te si tu cu mine!

Si dóm'n'a Albinescu cu o mana imbratisiá pe barbatulu ei, éra cu alt'a pe Aurora.

Aurora inse nu fu in stare a graí nici unu cuventu. Lacrimile o inundara si capulu ei cadîu pe sinulu parintelui seu adoptivu.

Albinescu tineá acuma pe sinulu seu de o parte pe soc'á sa, de alta pe fic'á sa adoptata, cari amendóue plangeau sfasiatoriu.

Albinescu insu-si abiá si-putú conteni lacrimile.

Grozava scena!

Pista inca fu emotiunatu, dar se stapani iute si dise:

— Domnule Albinescu, n'avemu timpu de perdutu. Poftimu, suie-te in trasura!

Si Albinescu voi sè pasiésca inainte. Inse femeile lu-impedecara.

— Nu te lasu! — strigá soc'á sa.

— Mai bine sè moru eu! — dise Aurora.

Dar nici aceste tipete nu inmoiara anim'a lui Pista. Si-aduse a minte, cá de nu va executá bine ordonanti'a comitelui supremu, totu víitoriulu seu va fi periclitatu. Se 'ntórse dara catra dame si le dise:

— Onorable dame, lasati pe dlu Albinescu sè vina cu noi, cáci la din contra asiú fi silitu a intrebuintiá ajutoriulu acestoru panduri.

La aceste cuvinte dn'a Albinescu si-innaltiá capulu, sterse lacrimile si dise cu demnitate:

— Scíu cá ai fi capabilu a te dejosi la astu-felu de brutalitate. Inse nu-ti voiú dá ocaziune sè poti esclá. Éta nu me opunu. Duceti pe barbatulu meu! Eu inca voiú vini numai decátu dupa elu.

Apoi si-sarutá barbatulu, si adressandu-se catra Aurora, i dise:

— Nu plange nici tu, fic'a mea! Bunu e Dumnedieu, si va ascultá rugatiunile nóstre! Nu plange!

Albinescu, voindu sè se termine câtu mai curendu acésta scena, se despartí iute de ele si se urcá in trasura. Pista ocupá locu langa elu. Commissariulu vis-à-vis. In cealalta trasura se urcara pandurii.

Si ei pornira.

Dar in momentulu plecării durerea dnei Albinescu érazi erupse. Ea nu se mai putú stapani. Si-aredicá man'a catra Pista, si amenintiandu-lu, strigá dupa elu:

— Bata-te Dumnedieu, sè te bata!

Pista vedîu man'a amenintiátoria, si i pareá cá vede unu palosiu de flacare; audi tonulu, si i pareá cá aude sunetulu unui angeru resbunatoriu.

In momentulu acest'a inse nu-i érá iertatu sè deie espressioni impressiuniloru sale. Elu dara se uitá in alta parte, si ordoná cocieriului sè mane mai iute.

Peste câte-va minute apoi ambele trasure disparura din vederea ochiloru celoru dóue femei.

XIII.

Amicii vechi.

Asiá evenimentu mare nu s'a petrecutu in acelu comitatu de candu e lumea, si mai ales de candu si in tiér'a nóstra s'a inauguratu er'a libertátiloru moderne.

S'a descoperitu o conspiratiune politica de cea mai mare insemnatate, care tindea sè atace intregitate tierii.

S'a arestatu capulu aceleia, Albinescu!

Grozavu! Importantu!! Ne mai pomenitu!!!

Albinescu, de si cu vederi politice opuse multora, se bucurá totusi de unu respectu necontestabilu, cáci érá unu omu de omenia, unu caracteru nepetatu.

Adversarii lui politici lu-considerau dreptu unu ultraistu fanaticu; inse toti erau de parereá, cá ast'a e parereá lui, de aceea in luptele politice lu-atacau, inse afara de aceste elu numerá multi amici chiar si dintre unguri.

Elu érá unu omu cu védia...

Inse, éta cá fulgerulu se lati prin comitatu scirea despre arestarea lui. Si acést'a scire spuse tuturor unguriloru fara crutiare: Voi v'ati amagitu! Albinescu a fostu unu agentu platitu, capulu unei conspiratiuni anti-patriotice, unu tradatoriu de patria!

Da, da! Nu mai este nici o indoieála! Comitele supremu de siguru s'a convinsu despre acést'a, cáci la din contra n'ar fi compromisú in asiá mesura mare pe acestu omu, nu l'ar fi arestatu.

Acésta scire implú de fiori pe toti ungurii din comitatu. Audindu acést'a despre Albinescu, ei nu mai aveau incredere nici intr'unu Romanu; despre fia-care credeau, cá e in legatura secreta cu elu, unu daco-romanistu, unu conspiratoriu in contra intregitátii tierii.

Si acésta nencredere a loru se mai mari si prin aceea, cá dupa arestare numai decátu se respandi prin comitatu scirea, cá mai sunt compromisú si alti Romani.

(Va urmá.)

S A E O N U

Calindarulul septemanei.

Duminec'a 3-a dupa Rusalii, Evang. Mateiu Cap. 6 st. 22—35.

Dumin.	13 25	Sta Mart. Akilina si Sf. Tripiliu.
Luni	14 26	Sf. Prof. Eliseu si Sf. Par. Metodi.
Marti	15 27	Sf. Par. Amos.
Mercuri	16 28	Sf. Par. Tishon Ep. Amath. din Cipru.
Joi	17 29	S. S. Mart. Emanuel Savel si Ismail.
Vineri	18 30	Sf. Mart. Fevronia.
Samb.	19 1	Cuv. Par. David din Thesalonicu.

George Sand.

(Portretulu pe pagin'a 281.)

Precum s'a anuntiatu in nrulu trecutulu alu „Familielie“, renumit'a romantiera francesca, George Sand, Aurora Amandine Dudevant, a repausatu la 8 juniu pe insul'a Majorca.

La mörtea acesteia celebritätii literarie, töta diuaristic'a se ocupa de activitatea ei pe terenulu literariu. Prin aceste sire vinimu si noi a ni implini datori'a.

George Sand a fostu un'a din cele mai interesante aparintie ale literaturii francesce in secolulu acest'a. Ea a adusu idei nöue in literatura, de si acele erau cam escentrice, si a lucratu petrunsa de o seriozitate santa, nisuindu spre unu scopu ficsatu, cu töte ca acest'a a remasu totu-de-una departatu in negur'a spaciului.

Ea a fostu o creatura a fantasiei. S'a adancitu cu totu sufletulu seu in tablourile sale pistrutie; dins'a iubiä aceste figure si se insufletia pentru ele; numai in lumea loru fantastica se simtieä fericita, si — precum ins'a-si ni-o spune in autobiografi'a sa — spiritulu si mintea ei nici odata nu avea bucuria mai mare, nici odata anim'a ei n'a gustatu o placere mai dulce, decâtu atunce candu siedeä la mäs'a ei de scrisu, componendu romanuri, acele povesti sociale, in cari vedea realisandu-se visurile sale iubite, figurile realistische cu alurele fantastice si genialele sale capete de femeia cu ideile ei cutediatorie.

De nenumerate ori ea s'a descrisu pe sine insa-si in figurile sale. Ea a fostu unu geniu si Goethe a disu despre ea: „Intr'ins'a revedu vechiulu adeveru, ca este unu blastemu alu ceriului, deca unu capu femeiescu are genialitate...“ Asiä e, unu blastemu. Ea a scrisu si a povestitu, a trecutulu prin mii de vârtejuri ale vietii, nici odata impacata, nici odata indetulita; chiar si fericirea ei la naratiune n'a fostu döra decâtu o amagire, care in anii din urma pare ca a si disparutu de totu.

Ea a scrisu multe teme socialistice-filosofice si a propusu in romanurile sale teorii socialistice. Döria emancipatiunea femeiloru, a caroru miseria o zugravia, si pentru a caroru innaltiare palpitä anim'a ei.

Insa-si a trecutulu prin töte scolile de sufrintie ale femeiloru. Dins'a a crescutu in niste impregiurari familiare förte ciudate; mama-sa o uria si ea n'a pututu scapa de tutel'a ei; tribunalulu a pronuntiatu sentintia, acordandu mamei töte drepturile a supra fiicele sale.

In sfrsitu ea se maritä, spre a scapa de mama-sa, si capeta unu barbatu, care nu o pricepea, care pentru ideile ei innaltu-sboratorie avea numai batjocura, si pentru insufletirea ei — numai cate unu surisu, si care o trata ca pe o smintita. Dupa aceste ea a suferitu multu, si sub impressiunea acelora a scrisu o mica biblioteca, spre a usiora si a ajuta miseri'a sociala a femeiloru

Dins'a destepta multi colegi de principie. Cuvintele ei inspirate de entusiasmu insufletira multe condeiuri, spre a lucra pentru dreptulu femeiloru. Ea crea o literatura intriga si astu-felu innaltia förte multu prestigiulu luptatoriloru pentru dreptulu femeiloru.

De alta parte compromise prin ins'a-si persón'a sa acesta cauza, caci identifica emanciparea femeiloru cu propriulu seu traiu de aventure. In adeveru, ea se emancipa, in intiesulu celu mai picantu alu cuventului. In venele ei curgea sange tiganescu, — tata-seu Dupin, a fostu unu fiu alu maresialului Mauritiu de Saxonia si alu unei nascute tiganice, — deci o inclinatiune naturala o impingea spre aventure; ea era escentrica si predomnita de capriciele momentului. Multu timpu a purtatu haine barbatesci si urma töte directiunile indicate de anim'a sa. Relatiunea ei cu Alfredu de Musset, Fr. Liszt, Chopin — e cunoscuta de töta lumea. Fia-care e cate unu romanu de amoru. Multe trebe se i se ierte, caci a iubit multu! . . .

In literatura a aparutu cu unu romanu scrisu in societate cu Juliu Sandeau. Inse acelu romanu n'a facutu mare efect. Ea se despartu de Sandeau, rezervandu-si numai jumetate din numele seu, si astu-felu aparä éra in literatura sub pseudonimulu barbatescu „George Sand“, pe care l'a tinutu pana la mörte si sub care o cunosce töta lumea civilisata.

Scrierile sale facura efect, — si acele multu timpu apareau pentru prima-öra in „Revue des deux mondes“, — mai tardiu fondä ins'a-si o revista, asiä numit'a „Revue independante.“

Ideile ei filosofice si teologice sunt mai bine esprimite in novel'a sa „Spiridion“ si in lucrarea sa fantastica „Les sept cordes de la lyre.“

Dupa revolutiunea din fauru 1848 incepü a se ocupa si de politica, scrise articoli de fondu, manifeste catra poporu, ma fondä ins'a-si o föia politica de septemana; inse vederile sale politice nu avura mai mare efect decâtu acesta föia, care inceta indata in lun'a prima. In urmarea acesteia se si lasä cu deseversire de politica, si se ocupa numai de scriere de romanuri.

Numerulu romanuriloru sale se urca la duzine. Multe din acele nu facura vr'unu efect mai mare, — multe inse obtinura unu resultat grandiosu, se traserä in mai multu editiuni si se traduserä in töte limbele, cari au o literatura considerabila. In unele dins'a arunca societätii manusi'a de lupta; putine au unu sfrsitu impacuitoriu. Unele romanuri ale sale se incheia cu unu ce clairoscur poeticu de o frumstia artistica incantätoria, in catu ni pare reu, ca prin acesta eroii acelora devinu niste figure förte abstracte.

Activitatea ei literaria s'a estinsu pe terenuri felurite si fôrte multe. Afara de romanuri, novele, cestioni politice, disertatiuni sciintifice si conversatiuni foiletonistice, a scrisu si piese teatrale, aceste inse nu facura efectu mare. Nici nu mai scrise apoi.

Stilulu ei e curgatoriu, pregnantu, accentuatu, de multe ori pré accentuatu, dar totu-de-una stralucitu si insufletitu de foculu inspiratiunii. Ideile ei potu sè sparie pe unii, inse stilulu ei atrage pe toti, si chiar inimicii ei voru trebui sè recunôsca acuma la mórtea ei, cà : „Ea a fostu unu mare talentu, o femeia geniala.“

Francia va si fi recunoscatória. Adunarea natiunala a decisu a i se face unu monumentu. Èr istori'a literaturii inca va trebui sè aduca tributulu recunoscintei talentului seu poeticu, spiritului seu barbatescu si nobilei sale nisuinte.

George Sand a muritu in etate de 72 ani.

Spinu Ghimpscui.

B o m b ó n e.

„Antigone“ tragedi'a scrisa inainte de 2300 de ani de Sophocles nu de multu s'a jocalu in teatrulu lui Laube in Viena.

— Cum ti-place? — intrebà unulu din publicu pe vecinulu seu.

— E bunisióra, — respunse acel'a, — dar sunt in ea multe pe cari la cunosc din alte piese.

*

Scen'a se petrece intr'una din stradele cele mai strimte ale Londrei. Doi englezi — povestesc „Telegrafulu“ diu Bucuresci — se intalnescu acolo, fia-care in trasur'a sa; nu le este posibilu nici de a trece nici de a-si cedà unulu altuia loculu.

Fia care din ei aprinde flegmaticu o tigare, apoi a dáu'a, apoi a trei'a.

Tigàrile terminate, unulu din ei scóse din busunaru o enorma gazeta si incepe sè citésca; celu-laltu englesu atunci ia cuventulu :

— Aveti, credu, de cititu celu putinu pentru trei óre, nu e asiá? Candu veti finí, faceti-mi placerea de a-mi imprumutá si mie diarulu.

Acest'a atunci nu se mai putù tiné si intórse indata trasur'a; onórea inse fiindu nevatemata, elu erá invinsu de unu englesu.

CE E NOU?

Camer'a deputatiloru, incheiandu la 16 l. c. sedintiele sale meritoriale, la 20 fu prorogata prin mesagiu regescu.

Din Constantinopole in fia-care di sosescu telegrame suprindietórie. Asiá, dupa incheierea nrului trecut a sositu scirea, cà unu beiu, cu numele Hassan, intrandu cu sil'a in domiciliulu lui Mithad pasia, unde tocmai se tinea consiliu ministerialu, a ucisu pe ministrulu de resbelu Hussein Avni pasia, si pe ministrulu de esterne Raschid pasia. Ucigatoriulu a dáu'a di fu spendiuratu.

Alegerite in Romania pentru camer'a deputatiloru s'au incheiatu. Precum anuncia telegramele, guvernulu, adeca partid'a nationala liberala, a obtinutu majoritate in tóte colegiurile.

Alergàrile militare la Bucuresci s'au tinutu la 2 juniu, pe teremulu hipodromului Jockey-clubului romanu, fiindu de fatia si Domnitoriulu cu Dómn'a si principess'a de Vidu.

Letargia estraordinara. „Le Messenger du Midi“ ne spune cà la Cette s'a intemplatu unu casu de letargia estraordinara. E verb'a de unu copilu bolnavu deja de mai multu timpu si la care tóte semnele esterióre de viétia au disparutu de odata. Acésta stare prelungindu-se, a presentatu tóte caracterile mortii. Parintii au facutu atunci declaratiunea de mórte la oficierulu stàrii civile. Din fericire, mediculu insarcinatu cu constatarea mortii a venitu sè-i desamagésca. Elu a recunoscutu, cà corpulu nu presentá nici de cum recél'a cadaverica, dar cà erá o suspensiune a viétii in urm'a unei letargii. Dupa recomandatiunea sa espresa, inmortentarea a fostu amanata peste termenulu legalu. Dupa 48 óre, copilulu a revenitu la viétia si acum se afla intr'o completa sanetate. (Telegr.)

Flamur'a lui Hymen.

Dlu Radu Jantea, invetiatoriu primariu in Abrudu, in joi'a dupa Rusalie si-a serbatu cunun'a cu domnisiór'a Eleonora Cumanu, fic'a repausatului Constantin Cumanu, fostu asessoru la judecatori'a din Abrudu.

Biserica si scóla.

Conferintia in cauza bisericeésca. Luni la 10 juliu se va tiné in Timisióra o conferintia bisericeésca in privinti'a necessitatii, oportunitatii si modalitatii d'a infintiá o episcopia séu diecesa romana in Timisióra, séu de ocamdata macaru si numai unu consistoriu de sine statatoriu.

Dlu dr. Ioanu Nichita, advocatu in Zelau, a donatu bisericeii din Doba-mare si Doba-mica in Selagiu o gradina cu pamentu aratoriu.

Societati si institute.

In 6 juniu s'a tienutu, dar numai acuma ni se scrie, in frumos'a comunitate romana Vinerea (scaunulu Orestiei) adunarea despartimentului IV a Asociat. transily. — Adunarea fu bine cercetata mai alesu de poporu, si avù resultatu imbucuratoriu. — I. V. Barcianu a tienutu unu discursu popor. „despre treb'a militara“, si Zevediu Muresianu o disertatiune „despre beutur'a vinarsului si urmàrile ei.“ — Adunarea viitória se va tiené la Poian'a (scaun. Mercurii.) — Banchetulu a fostu cordialu. (Dar resultatulu materialu? Red.)

Societatea Alexi-Sincaiana. In 8 junie dupa invocarea ajutoriului spiritului Santu soc. „Alexi-Sincaiana“ sub conducerea Cl. Domnu conducatoriu Atanasiu Demianu prof. de s. teologia, se constitui de nou alegandu-si oficialii necesari spre a-si continuá activitatea si in alu VIII-lea anu alu esistentiei sale, si a nume: de pres. Aug. V. Mertiariu teol. an. III; v.-pres. Simeone Popu teol. an. II; not. coresp. Ioanu F. Negrutiu teol. an. II; not. siedint. L. Bas. Ghetie teol. an. I; cassariu Alesandru Popu teol. an. III; contrl. Ioanu Comanu teol. an. I; bibliot. Mihailu Cherebetiu teol. an. II; archivariu Ioanu Marcu teol. anulu I.

Literatura.

„Revist'a Pedagogica“, organu pentru respandirea sciintiei educative si instructive, ce ese la

București de două ori pe săptămână, redactată de dn'ă Maria I. Casabianu, în lun'ă viitoră va încheia anulul primu alu cursului seu. Recomandăm această întreprindere atențiunii invetatorilor nostri; ea are în frunte că devisa cuvintele „educațiune natională“ și consta pe unu anu 10 lei. Articolul din fruntea foii noastre încă e reprodușu din „Revist'ă Pedagogică.“

Unu nou diariu politicu a aparutu la București. Titlulu lui este „Luptătorulu.“ Nu l'amu vediu.

„**Jidovulu talmudistu**“, tradusu de teologii romani din Budapeșta, s'a pusu de nou sub tipariu. Pretiulu 60 cr.

Diariulu celu mai vechiu. „Rappel“ ni spune, că celu mai vechiu diaru esistentu este „Gazeta de Pekin“ care numera mai multu de 1000 ani de esistență. Ea e o foia de diece pagine cu scôrtie galbene. Nu are nici anuniuri, nici noutăți de casatoriă seu môrte, nici articole, nici fapte diverse, nici abonati. Elu nu contine de câtu avisurile oficiale ale guvernului.

Economia.

Esperintiele pentru distrugerea filocserii nu încetăza. Pana asta-di sulfocarbonatii alcalini și inundatiunile s'au aflatu, că suntu mijlocele cele mai bune. La rîndulu seu d. da Lavergne, vine și recomandădia coaltarulu, a caruia actiune contra filocseriei o studiăza de la 1873. Acum într'unu memoriu presintatu Academiei de știință din Paris arata, că rezultatulu esperintieloru sale este cătu se pôte de multamitoru. Vitiele spoite cu pecura de pamentu s'au vindecatu; sanetatea foiloru și a productelor au permisu să dobendăca o recolta multamitória.

Invitare de prenumeratiune

la

„FAMILIA.“

Încheiandu-se acusi semestrulu primu alu anului curentu, rugăm pe toti amatorii de beletristica să binevoiesca a ne spriginî în semestrulu viitoriu.

Programa nouă nu dăm. Trecutul de unu spre-diece ani și jumătate alu foii noastre este o programă specială și cunoscută.

Frundiariti acele tomuri, și veti vedé nisuint'ă noastră, care s'a manifestatu totu-de-una conformu spriginului cu care amu fostu onorati, care inse totu-de-una a avutu aceeași tinta: desceptarea culturai nationale.

Vomu procede totu pe această cale. Și spre acestu scopu avem ajutoriulu unei frumoșe cununi de colaboratori pentru tôte ramurile foii noastre.

În semestrulu viitoriu se va decide și sôrtea novelor concursuale, și de cumva vr'una se va gasi dêmna de premiatur, aceea se va publică în foii'ă noastră.

Romanulu „Ranele Natiunii“ se va încheia în treiluniulu viitoriu, și-apoi vomu începe publicarea unui romanu nou, intitulatu :

„Vulturii Bosforului“,

de Raoul Navery, tradusu din limb'ă francesă de dlu G. Trifu. Acestu romanu, precum aréta și titlulu, are și fia fôrte interesantă; mai alesu și în fati'ă evenimentelor ce se petrecu în Orientu.

Totu în acestu semestru vomu mai publică unu nou romanu de Jules Verne, intitulatu :

„În giurulu lunei“,

care fiindu continuarea romanului „Caletoria de pe pamentu în luna“, publicatu în acestu semestru, descrie sôrtea caletorilor din glontiu.

Pentru poesii și novele originale, dar și pentru celelalte rubrici ale foii noastre, afara de colaboratorii nostri de pan'acuma și alții au avutu bunetatea a ni promite concursulu lor.

Ilustratiuni vomu publică și de acuma înainte în fia-care luna două, de va fi cu putintia și mai multe.

Rogăm pe toti amicii acestei foi să o recomande și altora, éra abonantii nostri binevoiesca a-si renoi abonamentulu pana la finea lunei curente, că nu cumva să li se suspendeze espedarea foii, căci numai acolo se va tramite cari și-au rennoitu abonamentulu și au platitu înainte.

Abonaminte a conto nu se primescu de la nimene.

Pretiulu de prenumeratiune :

Pentru Austro-Ungaria :	Pentru Roman'ă :
pe unu anu . 10 fl.	Pe unu anu . . . 2 #
pe 1/2 de anu . 5 fl.	pe 1/2 de anu . . . 1 #
pe 1/4 de anu . 2 fl. 70 cr.	

Colectantii primescu dupa 5 esemplare unulu, în semn de recunoscintia.

Favoruri pentru abonantii nostri!

La redactiunea noastră se afla de vendiare următoarele opuri :

„*Sclavulu Amoriului*“, romanu originalu de Ios. Vulcanu, în trei tomuri, pentru abonantii „Familiei“ 2 fl., pentru alții 3 fl.

„*Poesii*“ de Iosifu Vulcanu. Unu tomu. 208 pagine. Pretiulu pentru abonantii „Familiei“ 50 cr., pentru alții 1 fl.

„*Columb'a*“, romanu într'unu volumu de Alexandru Dumas, tradusu de Iosifu Vulcanu. Pretiulu pentru abonantii „Familiei“ 50 cr., pentru alții 1 fl.

„*Unde nu este rentôrcere*“, romanu într'unu volumu de Adrien Gabrielli. Tradusu de T. Budu. Pretiulu pentru abonantii „Familiei“ 50 cr., pentru alții 1 fl.

„*Cavalerii Noptii*“, romanu istoricu, în 5 tomuri mari, de Ponson du Terrail, tradusu de Iosifu Vulcanu. Pretiulu pentru abonantii „Familiei“ numai 2 fl. 50 cr., pentru alții 6 fl.

„*Novelle*“ de Iosifu Vulcanu. Trei tomuri. Pentru abonantii „Familiei“ tôte la oalta 1 fl. 50 cr., — pentru alții 3 fl.

Budapeșta 11/23 juniu 1876.

Iosifu Vulcanu,
redactoru și editoru.

Proprietariu, redactoru respundietoriu și editoriu : IOSIFU VULCANU.